

Proponowane przez IGTE zmiany w regulacjach prawnych dotyczących Otwartych Funduszy Emerytalnych („OFE”) w zakresie prowadzenia działalności akwizycyjnej oraz zawierania umów o członkostwo w OFE , w kontekście dotychczasowych doświadczeń prowadzenia akwizycji przez OFE

1. Zmiany w zakresie działalności akwizycyjnej

Postulowane zmiany w zakresie działalności akwizycyjnej obejmują następujące zagadnienia:

i. Wyłączność w prowadzeniu działalności akwizycyjnej

Zmiany proponowane przez IGTE w tym zakresie obejmują wprowadzenie jednoznacznego przepisu wprowadzającego zakaz wykonywania przez podmioty wymienione w art. 93 ust 1 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (zwanej dalej „Ustawą”) działalności akwizycyjnej na rzecz więcej niż jednego OFE. Proponowane jest jednocześnie zastosowanie okresu przejściowego w celu dostosowania aktualnej praktyki do zmienionych wymogów w tym zakresie. W okresie przejściowym podmioty, o których mowa w art. 93 ust. 1 Ustawy zobowiązane byłyby do dostosowania prowadzonej działalności akwizycyjnej do zmienionych przepisów prawa (dotyczy podmiotów związanych umowami z więcej niż jednym OFE).

ii. Rejestr Akwizytorów

Zmiany proponowane w tym zakresie obejmują:

- umożliwienie ogólnie dostępnego wglądu do rejestru akwizytorów prowadzonego przez KNF („Rejestr”) (włącznie z historycznymi wpisami);
- rozszerzenie katalogu informacji dostępnych w Rejestrze. W szczególności Rejestr powinien zawierać następujące dane:
 - a) imię i nazwisko akwizytora;
 - b) nazwy wszystkich podmiotów, w imieniu których osoba wpisana do Rejestru wykonywała czynności akwizycyjne w przeszłości, daty rozpoczęcia i zakończenia współpracy z takimi podmiotami,
 - c) nazwy wszystkich OFE na rzecz, których osoba wpisana do rejestru wykonywała czynności akwizycyjne w przeszłości, daty rozpoczęcia i zakończenia współpracy z każdym OFE, z którym osoba wpisana do Rejestru współpracowała w przeszłości,

- d) wzmianka o okolicznościach, w jakich osoba wpisana do rejestru zakończyła współpracę z OFE lub innymi podmiotami, w imieniu których wykonywała czynności akwizycyjne w przeszłości;
- kontrolę Rejestru, uszczelnianie spisu i większy nadzór, oraz wprowadzenie ewentualnych sankcji przez KNF wobec akwizytorów;
 - wprowadzenie rejestru akwizytorów, którzy działają nieetycznie, zakazującego wykonywania zawodu na określony czas lub bezterminowo, przy czym nieetycznie byłoby rozumiane jako sprzecznie z ustawą;
 - kontrolę i wychwytywanie nieprawidłowości w działaniach akwizytorów, poprzez wymianę informacji w tym zakresie między OFE a KNF w celu stworzenia listy ostrzeżeń, na wzór listy ostrzeżeń publicznych, lub dodanie w rejestrze odpowiedniej rubryki z dodatkowymi informacjami, lub np. ikonograficzne referencje, uwiarygodniające działalność zawodową akwizytora (gwiazdki, etc.).

iii. Okres obowiązkowej karencji w działalności osób wykonujących czynności akwizycyjne

Zmiany proponowane w tym zakresie obejmują:

- wydłużenie okresu karencji dla akwizytora do 12 miesięcy;
- wprowadzanie 12 miesięcznego okresu karencji dla podmiotów określonych w art. 93 ust. 1 Ustawy na zasadach analogicznych do zasad obowiązujących akwizytorów;
- zastosowanie okresu karencji do sytuacji gdy zakończenie współpracy z akwizytorem miało miejsce z inicjatywy OFE lub podmiotu określonego w art. 93 ust 1 Ustawy na skutek okoliczności za które odpowiedzialność ponosi akwizytor a także wprowadzenie analogicznego przepisu w odniesieniu do proponowanego okresu karencji dla podmiotów określonych w art. 93 ust 1 Ustawy;
- wprowadzenie regulacji na mocy której osoba do której ma zastosowanie okres karencji, nie będzie mogła w tym okresie być współnikiem udziałowcem, ani osobą sprawującą kontrolę nad podmiotem określonym w art. 93 ust 1 Ustawy, który prowadziłby działalność akwizycyjną.

iv. Profesjonalizacja działalności akwizycyjnej

Zmiany proponowane przez IGTE w tym obszarze obejmują wprowadzenie wymogu odbycia odpowiedniego do zakresu działalności akwizycyjnej szkolenia, zakończonego egzaminem przeprowadzanym przez PTE, jako warunku do uzyskania wpisu do Rejestru na podobnych zasadach jak w przypadku pośredników ubezpieczeniowych. W związku z tym konieczne byłoby również określenie, w drodze stosownego rozporządzenia, czasu szkolenia i jego minimalnego zakresu a także określenie tematów

obowiązujących na egzaminie oraz tryb jego przeprowadzania przez OFE. Szkolenie takie powinno być jedno lub dwudniowe (8 – 16 godzin).

Ponieważ jeden z dni takiego szkolenia powinien dotyczyć zagadnień stricte funduszowych a drugi etyki zawodu, w przypadku osób które są już agentami ubezpieczeniowym lub pracownikami banku po odbytych szkoleniu (gdzie elementy etyki są objęte programem szkoleniowym), wystarczające byłoby szkolenie 8 godzinne, natomiast w przypadku osób, które mają zamiar wykonywać jedynie czynności akwizycyjne, szkolenie trwać powinno 16 godzin. Szczegółowe propozycje zakresu szkolenia przedstawia Załącznik nr 1. Zasadnym wydaje się przy tym aby osoba która odbyła szkolenie we wskazanym w Załączniku 1 zakresie i złożyła egzamin, nie musiała odbywać powtórnego szkolenia i składać egzaminu w przypadku zmiany OFE, na rzecz którego taka osoba wykonuje czynności akwizycyjne.

v. **Wymogi informacyjne przy zawieraniu umowy z OFE**

Zmiany proponowane w tym zakresie obejmują:

- rozszerzenie katalogu informacji, które powinny zostać udzielone osobie chcącej zawrzeć umowę z OFE. Informacje takie powinny zostać udostępnione w formie standardowego zestawienia (formularza) podpisywanego przez osobę przed zawarciem umowy z OFE wraz z oświadczeniem, iż osoba ta zapoznała się z treścią formularza i akceptuje warunki członkostwa w danym OFE zgodnie z zawartymi w nim informacjami. Zakres danych udostępnianych klientom wymaga ustalenia. Informacje zawarte w formularzu mogłyby zawierać następujące dane:
 - a) publikowane przez KNF (np. 2 ostatnie) zestawienia trzyletnich stóp zwrotu funduszu wraz z wyjaśnieniem, że są to wyłącznie dane historyczne i nie ma gwarancji powtórzenia się ich w przyszłości;
 - b) informacje o innych danych publikowanych przez KNF (raporty miesięczne, kwartalne, roczne obejmujące między innymi liczbę członków, dane dotyczące wartości aktywów i portfela inwestycyjnego OFE) wraz ze wskazaniem źródła w którym dane te są dostępne.
 - c) informacje o opłatach pobieranych przez towarzystwo zarządzające danym OFE (opłata od składek, opłata za zarządzanie);
 - d) informacja o zakresie obsługi członka funduszu, w tym o możliwych sposobach kontaktu z funduszem;
 - e) oświadczenie klienta, że nie oferowano mu oraz, że nie przyjął żadnych korzyści materialnych w związku lub w zamian za zawarcie umowy i członkostwo;
- wprowadzenie wzoru oświadczenia, podpisywanego przez klienta przy zmianie funduszu, w którym potwierdzałby on, iż zostały mu przedstawione wspomniane wyżej informacje (w tym również informacje o stopie zwrotu i opłatach w odniesieniu do dotychczasowego funduszu). Projekt takiego oświadczenia stanowi Załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu.

vi. Przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom w zakresie działalności akwizycyjnej

Zmiany proponowane przez IGTE w tym zakresie obejmują:

- opracowanie i przyjęcie przez wszystkie PTE Kodeksu Dobrych Praktyk w działalności akwizycyjnej. Kodeks taki powinien w szczególności określać zasady etyczne obowiązujące akwizytorów, powinności wobec klienta oraz powinności wobec konkurencyjnych OFE, a także określać podstawowy katalog nieuczciwych czynności w działalności akwizycyjnej;
- opracowanie i przyjęcie wewnętrznych regulacji określających prawa i obowiązki OFE w zakresie zgłaszania i wyjaśnienia skarg na działalność podmiotów wykonujących działalność akwizycyjną lub na działalność akwizytorów;
- utworzenie bazy danych rejestrującej i katalogującej nieuczciwe czynności w działalności akwizycyjnej zidentyfikowane na podstawie skarg wpływających do OFE;
- utworzenie, w ramach rejestrów prowadzonych przez PTE/OFE, zbiorów danych dotyczących akwizytorów co do których istnieją podejrzenia stosowania przez nich nieuczciwych praktyk, które należałoby wymieniać pomiędzy PTE. W zbiorach tych powinny znaleźć się następujące informacje:
 - a) w jakim okresie akwizytor wykonywał czynności na rzecz danego OFE,
 - b) ile umów łącznie zawarł,
 - c) ile umów łącznie zostało zamkniętych;

2. Zmiany w zakresie regulacji zawierania umów o członkostwo i zmiany OFE

Zmiany proponowane w tym zakresie obejmują dokonanie nowelizacji rozporządzenia z dnia 14 kwietnia 2004 w sprawie trybu i terminu powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez otwarty fundusz emerytalny o zawarciu umowy z członkiem oraz dokonywania wypłaty transferowej („Rozporządzenie”), które określałoby minimalny termin do poinformowania dotychczasowego OFE o zawarciu umowy z innym OFE. Zasadnym wydaje się, aby taki minimalny termin wynosił nie mniej niż 14 dni przed dniem ustalenia imiennej listy wypłat transferowej.

3. Działania promujące rozwój rynku emerytalnego

W ramach działań sprzyjających promocji rynku emerytalnego IGTE proponuje zniesienie ograniczeń ustawowych dotyczących oferowania klientom OFE (przez akwizytorów posiadających licencję agenta ubezpieczeniowego) innych produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych umożliwiających budowanie kapitału emerytalnego. W szczególności proponujemy rozważenie zmiany art. 92 ust. 1 oraz ust. 2 Ustawy, w taki sposób, aby oferowanie przez akwizytorów otwartego funduszu emerytalnego osobom przystępującym do funduszu/członkom funduszu innych

produktów finansowo-ubezpieczeniowych dostępnych w grupie kapitałowej powszechnego towarzystwa emerytalnego, które zarządza danym OFE, nie mogło być uznawane za oferowanie dodatkowych korzyści materialnych z tytułu członkostwa w otwartym funduszu.

Załącznik nr 1

Propozycja szkolenia przygotowującego do egzaminu na pośrednika sprzedającego OFE (obecnie akwizytora OFE) - czas trwania 8 godzin

1. Założenia reformy emerytalnej: - 2 godziny
 - System emerytalny w Polsce(pierwszy, drugi i trzeci filar, kapitał początkowy)
 - Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne
 - Wysokość składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne
 - Płatnicy składek na ubezpieczenie społeczne
 - Terminy rozliczania składek i opłacania składek (umowa o pracę, działalność gospodarcza)
2. Zasady funkcjonowania OFE i PTE - 1 godzina
 - Inwestycje OFE
 - Pobierane opłaty w OFE
 - Działalność akwizycyjna
 - Nadzór nad rynkiem OFE
3. Członkostwo w OFE – 1 godzina 30 minut
 - Uzyskanie członkostwa w funduszu (podpisanie pierwszej umowy, losowanie, transfer)
 - Podział środków w razie śmierci członka OFE
4. Emerytury kapitałowe – 1 godzina
 - Wysokość emerytury (dotychczasowe zasady, nowe zasady, okresowa kapitałowa emerytura)
 - Zasady funkcjonowania zakładów emerytalnych
 - Sposób wypłaty emerytur
 - Zasady dziedziczenia środków wypłacanych w formie emerytury kapitałowej
5. Podstawowe zasady wypełniania dokumentów wymaganych do zawarcia umowy członkostwa w OFE, obsługi klientów (zmiana danych w umowie, zmiana stosunków małżeńskich majątkowych, umowa o podziale środków zgromadzonych w OFE) – 2 godziny
6. Standardy dobrych praktyk w zakresie akwizycji i transferów (deklaracja uczciwej konkurencji z IGTE) – 30 minut

Proponowane załączniki do materiałów szkoleniowych:

Zagadnienia prawne omawiane w trakcie szkolenia

- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119)
- Ustawa z dnia 22.05.2003r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz. U. Nr 124, poz. 1153 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. Nr 139, poz. 934 z późn. zm.)

- Ustawa z dnia 21 listopada 2008r r. o emeryturach kapitałowych,

Załącznik nr 2

Propozycja oświadczenia do umów o członkostwo – deklaracji kolejnego przystąpienia

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres zamieszkania)

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam że przed zawarciem umowy o członkostwo w (*nazwa otwartego funduszu emerytalnego*):

1. zostały mi przedstawione publikowane przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego np. 2 ostatnie zestawienia trzyletnich stóp zwrotu (*nazwa otwartego funduszu emerytalnego*) oraz otwartego funduszu emerytalnego, którego obecnie jestem członkiem, wraz z wyjaśnieniem, że są to wyłącznie dane historyczne i nie ma gwarancji powtórzenia się ich w przyszłości,
2. zostało mi przedstawione porównanie wysokości opłat pobieranych przez (*nazwa otwartego funduszu emerytalnego*) oraz otwarty fundusz emerytalny, którego obecnie jestem członkiem,
3. uzyskałem informację o zakresie obsługi członka (*nazwa otwartego funduszu emerytalnego*), w tym o możliwych sposobach kontaktu z funduszem.

Ponadto, oświadczam, że nie oferowano mi żadnych korzyści materialnych w związku lub w zamian za przystąpienie do (*nazwa otwartego funduszu emerytalnego*).

.....
.....
(podpis składającego oświadczenie)

.....
(miejsowość)

.....
(data)